

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings.
AFDELING A: Opstel – 40 punte
AFDELING B: Langer transaksionele teks – 20 punte
AFDELING C: Korter teks: Transaksioneel/Naslaan/Informatief – 20 punte
2. Beantwoord EEN vraag uit ELKE afdeling.
3. Beantwoord al die vrae in Afrikaans.
4. Begin elke afdeling op 'n skoon bladsy.
5. Jy moet beplan (bv. 'n kopkaart, vloeddiagram, diagram, sleutelwoorde, ens.)
6. Alle beplanning moet duidelik aangedui word. Trek 'n streep deur die beplanning as jy jou finale weergawe klaar oorgeskryf het.
7. Jy word sterk aangeraai om 60 minute aan Afdeling A te bestee, 30 minute aan afdeling B en 30 minute aan afdeling C.
8. Nommer elke teks soos dit in die vraestel genummer is.
9. Voorsien elke teks van 'n gepaste titel/opskrif.
LET WEL: Die titel/opskrif word nie in aanmerking geneem as die woorde getel word nie.
10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: OPSTEL

VRAAG 1

- Skryf 'n opstel van ongeveer 200 – 250 woorde oor EEN van die onderwerpe.
- Skryf die aantal woorde onderaan jou opstel neer.
- Doen eers jou beplanning en dui die FINALE PRODUK duidelik aan.

1.1 WAT 'N GEVEG!

Net na skool het twee leerders van jou skool baklei. Dit is baie sleg wanneer so iets gebeur.

Skryf 'n **opstel** waarin jy **vertel** wat gebeur het.

Hou die volgende in gedagte:

- Hoe het die bakleiery begin?
- Wie het baklei?
- Waar het hulle baklei?
- Hoe het die geveg verloop?
- Hoe is die bakleiery gestop?
- Wat dink jy van skoolkinders wat baklei?

[40]

OF

1.2 EK RED 'N LEWE!

Dit was lank droog. Skielik het 'n woeste storm en baie reën jou dorp getref. Daar was baie skade aan huise en strate, riviere het oorgeloop en groot dele het verspoel.

Skryf 'n **opstel** waarin jy **vertel** hoe jy tydens die storm iemand se lewe gered het.

Hou die volgende in gedagte:

- Hoe het die storm begin?
- Wie het jy gered?
- Waar en hoe het die reddingspoging plaasgevind?
- Wat was die mense se reaksie op jou heldedaad?

[40]

OF

1.3 HIERDIE DINGE IS VIR MY BELANGRIK.

Daar is 'n paar dinge in die lewe wat vir jou belangrik is. Dit is baie spesiaal en jy kan nie daarsonder nie.

Skryf 'n **opstel** waarin jy **vertel** wat vir jou belangrik is.

Hou die volgende in gedagte:

- Wat is alles vir jou belangrik?
- Hoekom is dit vir jou belangrik?
- Hoe laat dit jou voel?
- Watter invloed het dit op jou lewe?

[40]

OF

1.4 IDOLS! IDOLS! IDOLS!

Uit: *Daily Sun*, 9 Maart 2009

Jy het aan 'n Idols-kompetisie deelgeneem en tot by die Top 10 gevorder.

Skryf 'n opstel en **vertel** van jou ervaring.

Hou die volgende in gedagte:

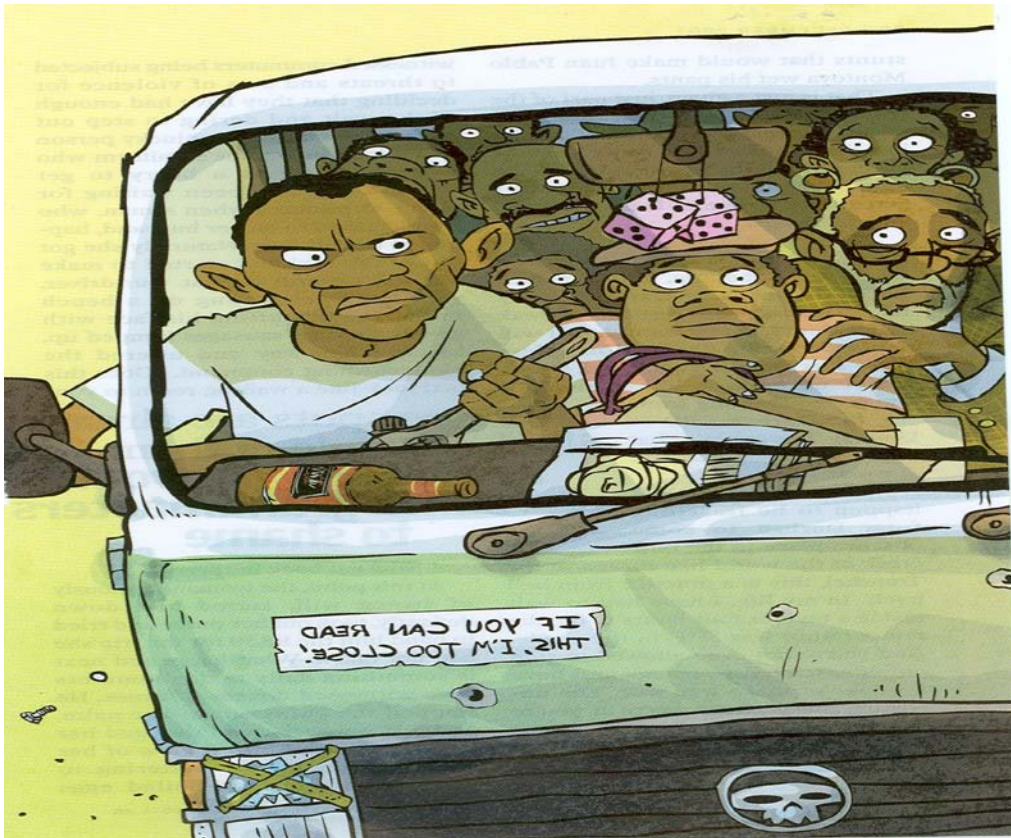
Vertel ...

- hoekom jy deelgeneem het
- wat alles met jou gebeur het totdat jy in die Top 10 gekom het
- hoe jy hierdie spesiale behandeling en baie aandag beleef het
- hoe jy die kommentaar van die beoordelaars en die reaksie van die gehoor evaar het.

[40]

OF

1.5 OPENBARE VERVOER

Uit: *Reader's Digest*, Desember 2007

In Suid-Afrika is daar verskillende maniere waarop 'n mens kan reis, soos met treine, taxi's, busse, vliegtuie en binnekort ook die Gautrein. Die vervoer is nie altyd baie betroubaar en veilig nie.

Skrif 'n opstel waarin jy 'n slegte ondervinding tydens jou reis **beskryf**.

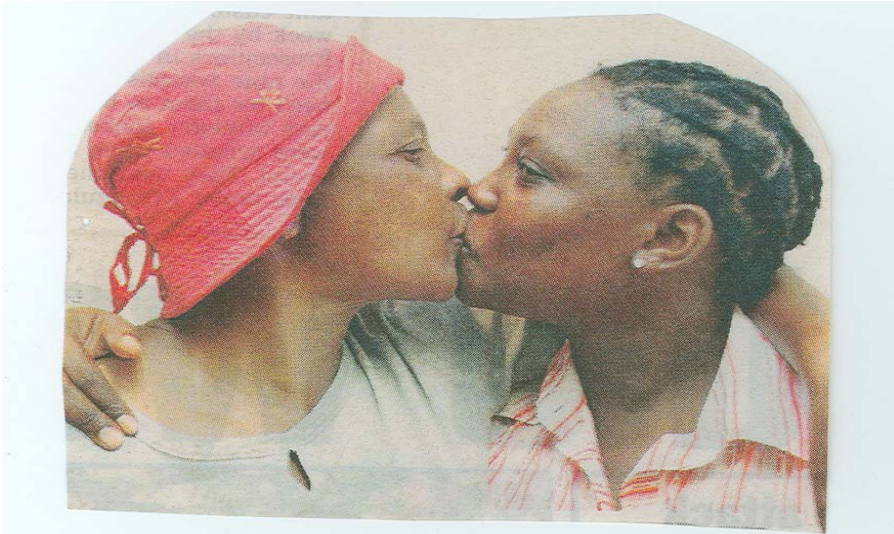
Hou die volgende in gedagte:

- Van watter vervoer het jy gebruik gemaak?
- Wat het gebeur?
- Hoe is die probleem opgelos?
- Wat, dink jy, kan gedoen word om ons land se openbare vervoer te verbeter?

[40]

OF

1.6 MY SUSTER HET VERDWYN

Bron onbekend

Jou suster het vermis geraak.

Skryf 'n opstel waarin jy **beskryf / vertel** hoe sy vermis geraak het en weer gekry is.

Hou die volgende in gedagte:

- Waar en wanneer het sy vermis geraak?
- Wat het julle gedoen toe sy weg is?
- Waar en hoe het julle haar gekry?
- Hoe het julle en sy oor die gebeure gevoel?

[40]

OF

1.6 'N JONGMENS SE DROME OF IDEALE

Uit: *Sarie*, Januarie 2008

Jy het drome en ideale vir jouself.

Skryf 'n opstel waarin jy van jou drome **vertel**.

Hou die volgende in gedagte:

Vertel ...

- watter drome en ideale jy vir jouself het.
- hoe jy jou drome gaan bereik.
- hoekom jy gelukkig en positief is.
- waarom jy sukses kan behaal.

[40]

OF

1.7 EK IS LIEF VIR MY LAND

Uit: *Huisgenoot*, 27 September 2007

Jy is lief vir jou land en voel baie positief oor die mense in Suid-Afrika.

Skryf 'n opstel waarin jy **vertel** hoe jy oor jou land voel.

Hou die volgende in gedagte:

Vertel ...

- hoe jou land lyk.
- meer oor die mense en hulle gewoontes.
- hoekom jy positief oor jou land voel.
- waarom jy van jou land hou.

[40]

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: LANGER TRANSAKSIONELE TEKS

VRAAG 2

- Skryf ongeveer 80 – 100 woorde oor EEN van die volgende onderwerpe.
- Skryf jou beplanning neer en dui die finale produk aan.

2.1 DIALOOG

Uit: Rapport, 8 Maart 2009

Jy en jou maat het besluit om hierdie jaar aktief te raak en aan sport deel te neem. Jou maat hou nie van sport nie, maar jý weet dat sport baie voordele het.

Skryf die gesprek tussen jou en jou maat in **dialoogvorm** neer.

Hou die volgende in gedagte:

- Hoekom is sport goed vir jou?
- Wat kan sport vir jou beteken?
- Waarom hou dit jou uit die moeilikheid?
- Kan sport jou lewe verander?

Begin so:

Ek: Kom ons begin oefen!

Maat: Ek hou nie van sport nie, gaan jy maar.

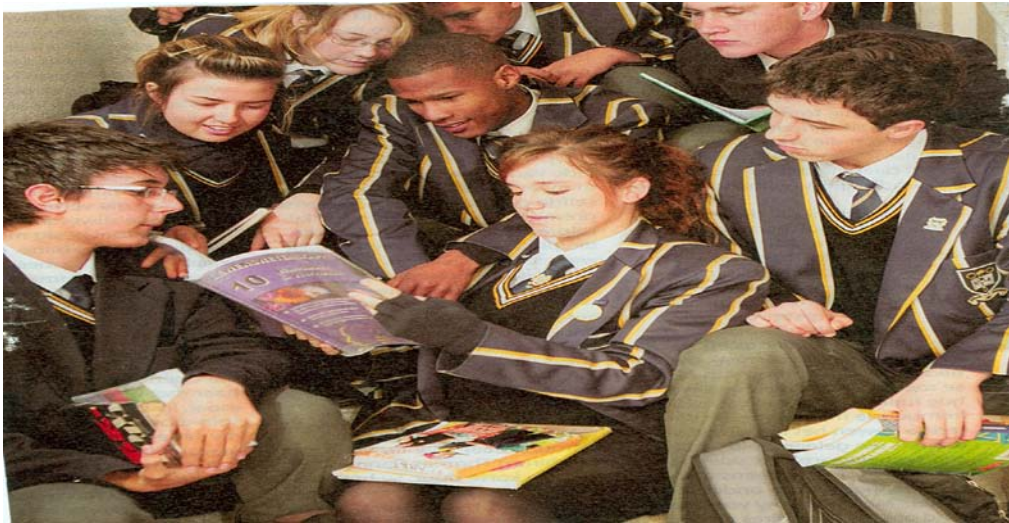
Ek: Nee, man, kom saam! Ons ...

ONTHOU: Daar moet 'n reël oop wees na elke spreekbeurt.

[20]

OF

2.2 VRIENDSKAPLIKE BRIEF

Uit: *Huisgenoot*, 11 September 2008

Jy het by jou suster gaan bly om na 'n goeie skool toe te kan gaan.

Skryf 'n **brief** aan jou maat waarin jy hom/haar van jou nuwe skool en lewe vertel.

Hou die volgende in gedagte:

- Waar is die skool?
- Hoe lyk die skool?
- Vertel van jou onderwysers, die aantal leerders en jou vakke.
- Is jy gelukkig / ongelukkig in jou nuwe skool? Hoekom?
- Hoe verskil jou nuwe skool van die vorige skool?

[20]

OF

2.3 VERSLAG

Jy en 'n paar skoolmaats is gekies om op 'n akademiese toer van julle skool te gaan. Julle het baie mooi en interessante dinge gesien en gehoor.

Skryf nou 'n **informele verslag** sodat die leerders wat nie op die toer was nie, presies sal weet wat julle gedoen het. Onthou dat die skool vir die toer betaal het en dat julle die geld reg moes spandeer. Dit is 'n skooltoer en julle mag nie drank, sigarette, ens. gebruik of na ongewenste plekke gaan nie.

Hou die volgende in gedagte:

- Wanneer (dag en tyd) het julle van die skool af gery?
- Waarmee het julle gery?
- Watter dorpe en besienswaardighede het julle besoek?
- Hoe het jy gevoel toe jy hierdie plekke besoek het?

ONTHOU: Die verslag word vertel, maar daar is feite in.

[20]

OF

2.4 BRIEF

Uit: *Weg*, Januarie 2009

Daar is vreeslik baie honde in jou woonbuurt. Hulle blaf dag en nag en dit pla jou baie. Van die honde loop in die strate en ook in julle erf rond. Jy besluit om daarvoor te kla.

Skrif 'n **brief** aan die munisipale bestuurder waarin jy die probleem bespreek. Gebruik die volgende adres: Die Munisipale Bestuurder, Posbus 100, Bloemfontein, 9300.

Dink aan die volgende:

- Wat is die probleem?
- Wanneer blaf die honde?
- Watter gevaar hou die honde in?
- Watter oplossing het jy vir die probleem?

[20]

TOTAAL AFDELING B: 20

AFDELING C: KORTER TEKS

VRAAG 3

- Skryf ongeveer 60 – 80 woorde oor EEN van die volgende onderwerpe.
- Skryf jou beplanning neer en dui die finale produk aan.

3.1 POSKAART

Jy is met vakansie en het jou maat baie lank laas gesien. Jy wil graag op pad terug by jou maat oorslaap en stuur 'n poskaart aan hom/haar.

Skryf die **poskaart** aan jou maat om hom/haar te laat weet dat jy binne 'n paar dae daar sal wees.

Hou die volgende in gedagte:

- Waar is jy nou?
- Hoe lyk dit daar?
- Wat is jou planne vir die volgende paar dae?
- Wanneer behoort jy by jou maat te wees?
- Hoe lank gaan jy daar kuier?

Teken 'n poskaart in jou antwoordboek. Gebruik die volgende formaat.

POSKAART

ELEMENTS

[20]

OF

3.2 ADVERTENSIE

Jy en 'n paar vriende wil sakgeld verdien. Julle besluit om ekstra klasse by die skool aan te bied.

Stel 'n advertensie op wat in julle plaaslike koerant gaan verskyn en waarin julle ekstra klasse geadverteer word.

Hou die volgende in gedagte:

- Watter vak julle gaan aanbied
- Tye
- Plek
- Koste
- Wie om te kontak en telefoonnommers

ONTHOU:

Dit moet soos 'n advertensie lyk.

Die advertensie moet aandag trek.

Punte word vir die inhoud toegeken en nie vir die versiering nie.

[20]

OF

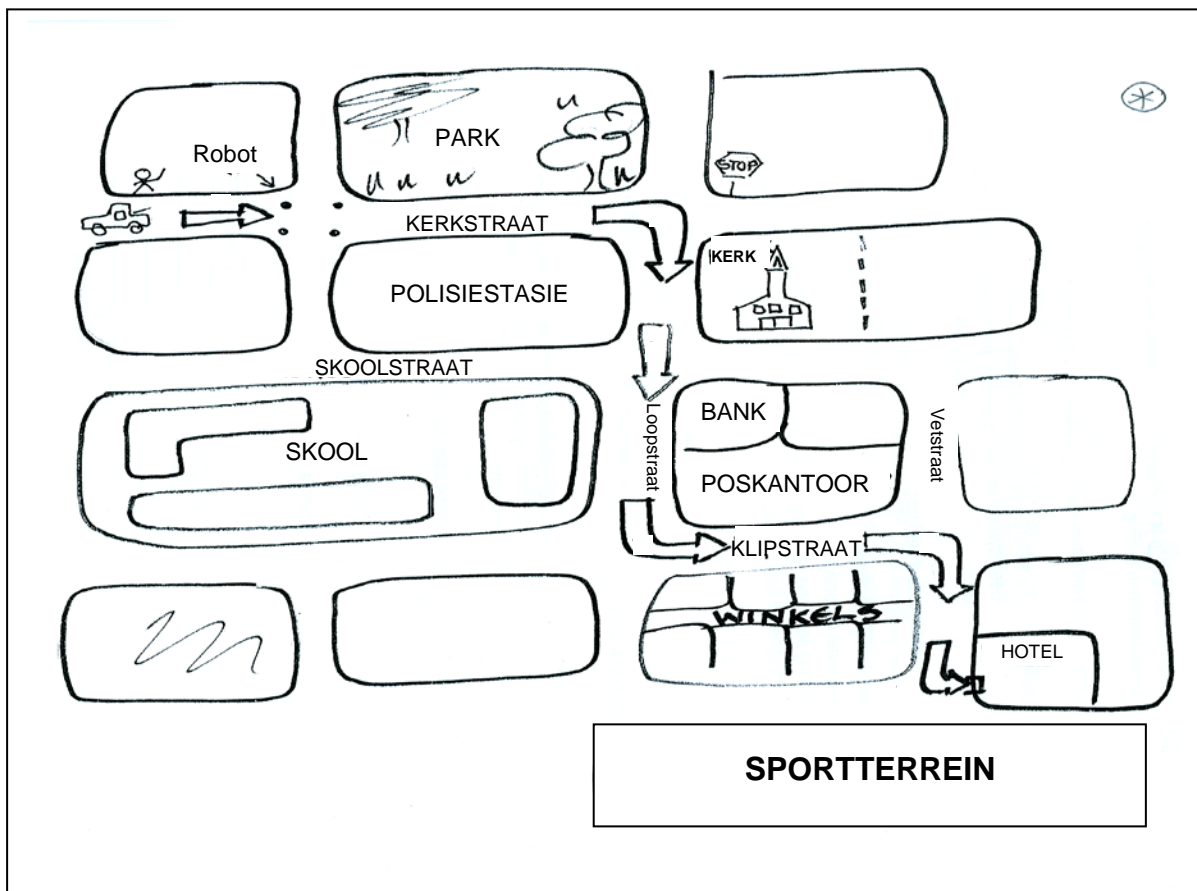
3.3 PADAANWYSINGS

Jy is op pad winkel toe. 'n Vreemde man stop by jou en vra jou om vir hom die pad na die hotel te verduidelik. Jy teken vinnig 'n kaart, maar verduidelik ook die pad aan hom.

Volg die instruksies hieronder:

- Skryf jou rigting- en padaanwysings in volsinne en puntsgewys neer.
- Noem in watter rigting hy in DRIE strate moet draai (gebruik die straatname).
- Gebruik EEN verkeersteken in jou aanwysing.
- Noem VIER bakens waarby hy verby sal gaan en sê ook aan watter kant die bakens is.

[20]

TOTAAL AFDELING C: 20

GROOTTOTAAL: 80